

“Bush ha d'utilitzar tots els mitjans per evitar que l'Iran tingui armes nuclears”

El caràcter afable de Richard Perle contrasta amb el malnom amb què és conegut a Washington: el *Príncep de les tenebres*. Tot i que les celles arcades i fosques hi poden haver ajudat, cal cercar el motiu del sobrenom en les posicions agressives quant a política exterior i en la preferència a treballar rere els bastidors. A Perle li atribueixen una gran influència al Senat durant la dècada dels 70 en el debat sobre las negociacions de desarmament amb l'URSS. Després de servir vuit anys al Departament de Defensa durant l'administració Reagan, el 2001 tornà al govern amb George W. Bush, tot i que el segon període governamental fou curt, perquè va haver de dimetir el 2003 a causa d'unces acusacions de corrupció.

—Quina estratègia creieu que haurien de tenir els Estats Units per a fer front a l'actitud desafiadora del règim iranià?

—Donar suport de forma molt més decidida a l'oposició interna, sobretot financerament. Si Espanya, Portugal o Polònia avui son democràcies és gràcies a la mobilització de la població, però també al suport internacional que hi rebé l'oposició. Per exemple, si els treballadors iranis decideixen de convocar una vaga, hauriem de pagar-los perquè puguin sostenir-la com més temps millor, com va passar a Polònia amb el sindicat Solidaritat.

—El Consell de Seguretat de l'ONU ha aprovat fa poc un enduriment del règim de sancions contra l'Iran. Confieu que facin canviar el comportament de Teheran?

—No, entre més coses perquè les sancions no són prou contundents. A més, soc molt escèptic respecte al comportament de Rússia i la Xina quant a l'Iran en un termini mitjà. En aquests països, l'aïllament que promou Occident és una oportunitat excel·lent d'augmentar els negocis amb l'Iran. Els seus interessos nacionals no co-

Richard Perle (Nova York, 1941) fou president del Comitè Consultiu de Política Exterior del govern de George Bush de 2001 a 2003. És considerat un dels gurus del neoconservadorisme nord-americà i un dels principals responsables de l'estratègia dels Estats Units, sobretot a l'Orient Mitjà.

incideixen amb els nostres, i no hi renunciaran.

—Això vol dir que la comunitat internacional i els Estats Units han d'acceptar un Iran nuclearitzat?

—No, en absolut. Així que el president dels Estats Units tingui coneixement que l'Iran és a un pas de la fabricació d'armes nuclears, hauria d'utilitzar tots els mitjans que tingui a l'abast per evitar-ho.

—Això inclou l'ús de la força?

—Sí, però amb dues condicions: que sigui la darrera opció i que es limiti a les instal·lacions nuclears, allò que anomenem un atac *quirúrgic*.

—En vista, doncs, de la progressió del programa nuclear iranià, certificada fa uns quants dies per l'Agència Internacional de l'Energia Atòmica, segons la qual l'Iran pot tenir la bomba atòmica d'aquí a pocs anys, veieu possible que Bush hi faci un atac abans d'acabar el mandat?

—No, estic convençut que aquesta

administració no atacarà l'Iran. Avui, un atac tindria conseqüències negatives a diversos llocs, entre els quals l'Iraq. Per aquesta raó l'administració Bush està convençuda que el recurs a la força ha d'ajornar-se fins que sigui inevitable. Ara, això no significa que l'exèrcit no hagi de fer plans per a tota mena de possibilitats i contingències.

—Creieu que un atac d'aquesta mena requeriria l'aprovació del Congrés?

—Depèn de les circumstàncies. Si fos fruit d'una decisió planificada i meditada llargament, sí que faria falta. Però si respongués a una situació d'emergència, la Constitució atorga poders especials al president, com a comandant en cap, per dur a terme una acció d'aquesta classe.

—Els principals aliats europeus de Bush el 2003 ja no són al poder, o se n'aniran aviat, com és el cas de Blair. Una possible manca de suport europeu pot dificultar l'ús de la força?

—No, en absolut. Per a aquesta mena d'acció *quirúrgica* no necessitem aquest suport. Quan Israel va bombardejar la central nuclear iraquiana d'Osirek el 1981, va rebre la condemna de tota la comunitat internacional. En canvi, quan Saddam Hussein va envair Kuwait, es posà de manifest que l'atac havia estat encertat. Això mateix podria passar ara a l'Iran. A més, a banda que digui Europa, els països de la regió, especialment l'Aràbia Saudita, n'estarien encantats.

—Fa unes setmanes que la secretària d'estat Condoleezza Rice es va asseure a la mateixa taula amb sirians i iranis per parlar sobre l'Iraq. Interpreteu aquest moviment com una pèrdua d'influència de la ideologia neoconservadora en favor de la *realpolitik* que defensen republicans com James Baker?

—No, almenys no encara. La decisió de participar a la conferència sobre l'Iraq va ser una acte de cara a la gale-

ria, per a atenuar la pressió que rep el president. La batalla per la definició de la política exterior republicana dependrà de què passi a l'Iraq l'any vinent, i de si la presidència Bush és vista com un èxit o com un fracàs. Amb tot, no considero el neoconservadorisme una ideologia. No hi ha cap manifest ni cap institució que el representi. És més aviat una orientació basada en el sentit comú, més que no pas en el dogmatisme ideològic, i en el compromís amb la democràcia, per sobre de més interessos. No hi ha cap excusa per a aliar-se amb règims dictatorials.

—Les coses a l'Iraq no han sortit com semblava abans de la intervenció. Fou un error anar a la guerra, com vàreu declarar en una entrevista recent?

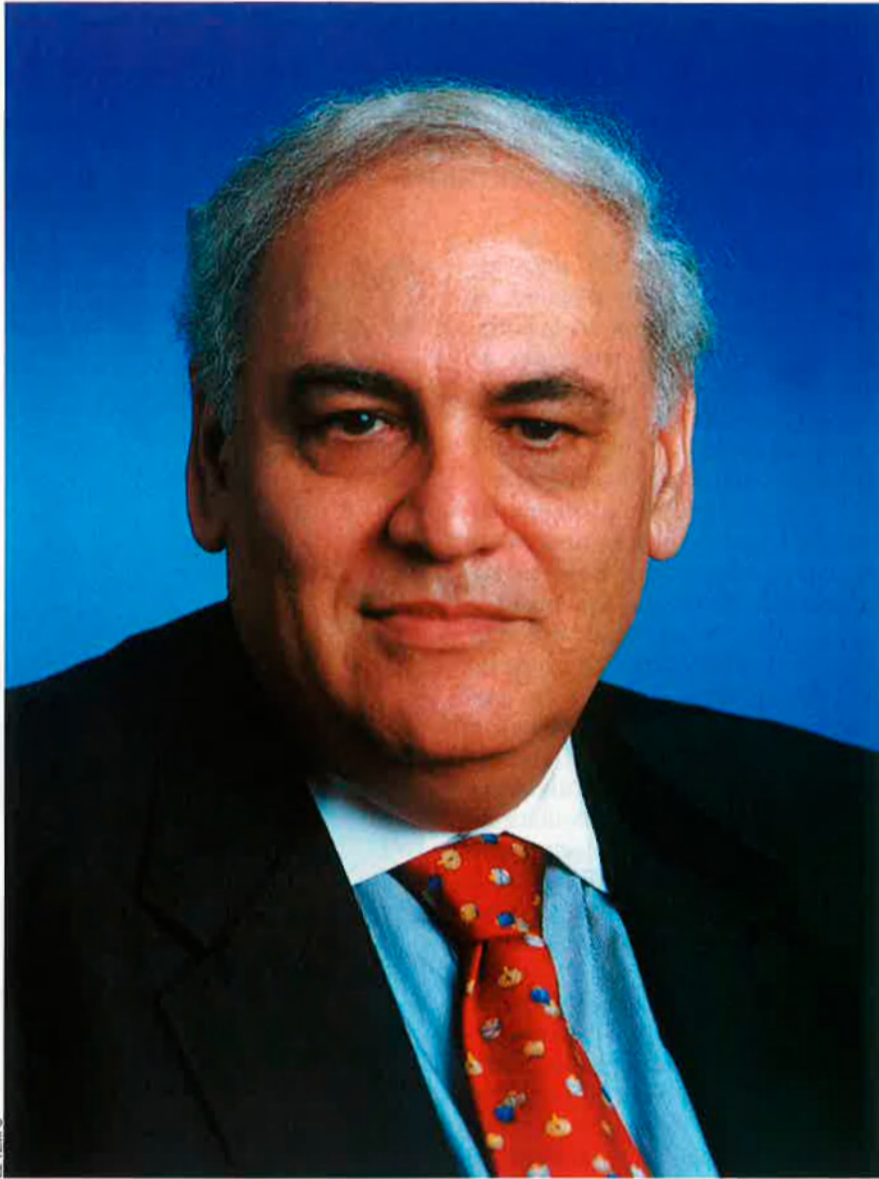
—Les meves paraules foren mal interpretades. L'error no fou anar a la guerra, sinó la gestió de la postguerra. Tot el període Bremer fou una vertadera catàstrofe. Quan vaig donar suport a la intervenció no em pensava que ens convertiríem en un exèrcit d'ocupació. Si ho hagués sabut, potser la meua posició hauria estat diferent. El meu pla era destronar Saddam, i immediatament lliurar el poder a un govern provisional purament iraquiana. El nostre exèrcit està preparat per a la guerra convencional, no la de guerrilles, que requereix una gestió més policíaca que no militar. Estic convençut que si ho haguéssim fet així, no hauria aparegut una insurgència tan potent com l'actual.

—Després de totes aquestes errades, el projecte de democratització de l'Iraq i del món àrab està abocat al fracàs?

—No, crec que encara és possible fer fer un tomb substancial a la situació a l'Iraq, i el govern ja ho intenta tant com pot. Estic segur que si l'any que ve les coses a l'Iraq van més bé, als cafès de l'Orient Mitjà es tornarà a parlar de democràcia, i la política del president Bush hi tornarà a ser ben valorada.

—Malgrat això, els crítics de Bush apunten que el projecte democratitzador implica l'ascens del radicalisme islàmic i l'antiamericanisme, com demostra la victòria de Hamàs...

—No s'ha de confondre eleccions amb democràcia. Són dues coses dife-

Richard Perle, l'anomenat *Príncep de les Tenebres*, un dels neoconservadors més bel·lucosos dels Estats Units.

rents. La consolidació de la democràcia requereix un canvi cultural, cosa que constitueix un procés lent. Per promoure la democràcia, primer cal donar suport als individus i moviments pro-democràtics perquè s'enforteixin. Unes eleccions immediatament després d'una dictadura, sense que hagi florit la llibertat de premsa, afavoreixen els islamistes, que, a diferència dels partits liberals, ja tenen la mesquita per a expandir els ideals.

—Així doncs, ja no considereu viable exportar la democràcia per mitjà de la guerra?

—Jo mai no he defensat la creació de societats obertes mitjançant la violència. Encara més, crec que les

possibilitats d'arrelament d'un sistema democràtic són menors quan el canvi és motivat des de fora. Per aquesta raó defenso l'estímul i el finançament de l'oposició interna iraniana, en lloc d'una invasió. I si vaig donar suport a la guerra de l'Iraq fou primordialment per evitar que Saddam Hussein proporcionés armes de destrucció massiva als grups terroristes, no pas per canviar el règim iraquiana. Només en el moment que es descobrí que no hi havia armes de destrucció massiva, la democratització del país passà a ser la principal justificació de la guerra.

Ricard González
Washington